

NIETZSCHE'DE HAK VE ADALET

Yalçın Çetin

NIETZSCHE'DE HAK VE ADALET

Yalçın Çetin

Yayın No. : 2284
Beşeri Bilimler/Felsefe No. : 141
ISBN : 978-605-7895-93-6
Basım Sayısı : 1. Basım, Haziran 2019

© Copyright 2019, NOBEL AKADEMİK YAYINCILIK EĞİTİM DANIŞMANLIK TİC. LTD. ŞTİ. SERTİFİKA NO.: 40340
Bu baskının bütün hakları Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.ne aittir. Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Genel Yayın Yönetmeni : Nevzat Argun -nargun@nobelyayin.com-
Yayın Koordinatörü : Gülferm Dursun -gulferm@nobelyayin.com-

Editör : Fulya Bayraktar
Redaksiyon : Yıldız Çağlayan -caglayanildiz@nobelyayin.com-
Sayfa Tasarım : Tarkan Kara -erdal@nobelyayin.com-
Kapak Tasarım : Mehtap Yürümez -mehtap@nobelyayin.com-
Baskı ve Cilt : Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Rek.San.Ltd.Şti Sertifika No.: 25931
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 ANKARA

Kütüphane Bilgi Kartı

Çetin, Yalçın.

Nietzsche'de Hak ve Adalet / Yalçın Çetin

1. Basım. VIII + 240 s. 13,5x21,5 cm. Kaynakça var, dizin yok.

ISBN: 978-605-7895-93-6

1. Adalet Kavramı 2. Nietzsche'de Hak ve Adalet

Genel Dağıtım

ATLAS AKADEMİK BASIM YAYIN DAĞITIM TİC. LTD. ŞTİ.

Adres: Bahçekapı mh. 2465 sk. Oto Sanayi Sitesi No:7 Bodrum Kat Şaşmaz-ANKARA - siparis@nobelyayin.com-

Telefon: +90 312 278 50 77 - Faks: 0 312 278 21 65

E-Satış: www.nobelkitap.com - www.atlaskitap.com - Bilgi: esatis@nobelkitap.com - info@atlaskitap.com

Dağıtım ve Satış Noktaları: Alfa Basım Dağıtım, Ana Basım Dağıtım, Arasta, Arkadaş Kitabevi, Başarı Dağıtım, D&R mağazaları, Dost Dağıtım, Güneş Dağıtım, Kitapsan, Nezih Kitabevleri, Prefix, Remzi Kitabevleri, TveK Mağazaları

*Bu kitabı başta sevgili eşim Öznur'a,
kızlarım Gökçe ve Elif'e ithaf ediyorum.*

Dr. Öğr. Üyesi Yalçın Çetin

SUNUŞ

Adalet, bir kavram olmaktan öte tüm varlıklar için temel bir yaşam ve mücadele biçimidir. Hukukun vicdani anlamda yer bulmasına adalet denmektedir. Hukuk, hak sözcüğünün çoğulu olarak kullanılmaktadır. İnsan, sahip olduğu tüm değerler bütününe ancak tam manasıyla hakça bir düzen içerisinde ifade edebilir. Tabii ki hangi siyasi, sosyal ve dinî düzenin daha insani, hakça ve adil bir yaşam-insanlık durumu, toplumsallık sunacağı tarih boyunca hep tartışılmış ve tartışılacak olan bir konudur. İnsan ve değerleri, tarihsel olarak değişip gelişmiştir ve gelişmektedir. İnsan; düşünmesi, düş kurabilmesi, akletmesi, kültür ve medeniyet kurmasıyla diğer canlılardan ayrılmaktadır. Ancak insanın; düşünmesi de düş kurması da akıl etmesi de belirgin, adil ve hakça bir düzenin, hukuksal bir yaşamın içerisinde mümkün olabilecektir. Bu manada insanlık tarihi, adaletin, hakkın mücadele ve temellendirme tarihi olarak da alınabilir.

Bu çalışmada hukuk felsefesi, adalet ve hak üzerinde derinlemesine bir incelemeden çok 20. yüzyılın çok konuşulan, onlarca farklı dile çevirileri yapılan, olumlu-olumsuz anlamda tartışılan bir klasik Yunan dil bilimciyi, bir şairi, bir müzisyeni ve tam manasıyla realist, saldırgan ama aynı zamanda bir ata sarılıp ağlayabilecek kadar ince yürekli bir insanın yani Nietzsche'nin eserleri içerisinde adalet ve hak olgusu, bu olgu ve bulgulara dayanan temel eşitlik duygusu, bu duygunun kavramsal altyapısı aranmıştır.

Kitapta, Nietzsche'nin nasıl bir adalet duygusu veya kavramı kurguladığı sorusu üzerinde yoğunlaşmıştır. Üç ana bölümden oluşan kitabın giriş kısmında kısa bir tarihsel adalet değerini, Nietzsche'nin hayatı ve eserleri verilmiştir. Birinci bölümde adalet kavramı; ikinci bölümde hak ve eşitlik kavramı etimolojik, epistemolojik ve tarihsel olarak açıklanmıştır. Üçüncü bölümde, Nietzsche'ye genel bir bakış ve onun dönemsel özelliklerini verdikten sonra adalet, eşitlik, düzen kavramlarına, insanın tabiatına ve kültürüne bakışı ve Nietzsche felsefesindeki temel kavramlar çerçevesinde hak ve adalet anlayışı ele alınmıştır. Sonuç bölümünde Nietzsche'nin adalet ve hakanlığının bir değerlendirilmesi yapılarak bunun tarihsel adalet anlayışı içerisindeki yeri konumlandırılmaya çalışılmıştır.

Nietzsche, öncelikle bir filolog olarak yazılarında, sıklıkla analogilere, metaforlara, çıkarımlara, tarihsel örneklere, karşılaştırmalara, filozoflar üzerinden değinmelere, perspektifsel kavramsal yorumlara başvurarak görüşlerini açıklamaya ya da gizlemeye çalışmıştır. Bu kitap, bu çeşitliliği görme ve onları bir eksende toplama amacı taşımaktadır. Hak, adalet kavramlarını hem bağımsız hem de özellikle Nietzsche'nin penceresinden oldukça sistematik bir şekilde ele alan bu kitabın, bu alandaki boşluğun doldurulmasına önemli bir katkı sağlayacağı açıktır.

Prof. Dr. Osman Elmalı

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	V
İÇİNDEKİLER	Vii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ADALET KAVRAMI	29
1.1. Adalet Kavramı.....	29
1.2. Adalet Düşüncesinin Temeli ve Kısa Tarihi	35
1.3. Adaletin Çeşitleri.....	41
1.3.1. Denkleştirici (Düzenleyici) Adalet	44
1.3.2. Dağıtıcı Adalet.....	47
1.3.3. Sosyal Adalet.....	49
1.3.4. Hakkaniyet Kavramı ve Adalet.....	54
1.4. Adalet ve Ceza İlişkisi.....	58
1.5. Adalet ve Eşitlik İlişkisi	62

İKİNCİ BÖLÜM

HAK VE EŞİTLİK KAVRAMI	67
2.1. Hak Kavramı	67
2.2. Hakların Temeli ve Doğası	75
2.3. Hakların Çeşitleri.....	78
2.3.1. Kamu Hakları	79
2.3.2. Özel Haklar.....	80
2.4. Eşitlik Kavramı.....	82
2.5. Hak ve Hukuk İlişkisi	87

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

FRIEDRICH NIETZSCHE'DE HAK VE ADALET	91
3.1. Nietzsche'nin Felsefesine Genel Bakış.....	91
3.2. İnsanın Kültürel Varlığı ve Tabiatı	96
3.3. Hak, Eşitlik ve Adalet Anlayışı.....	106
3.4. Adalet Kavramı.....	119
3.5. Din, Tanrı ve Adalet İlişkisi	147
3.6. Ahlak ve Adalet İlişkisi	154
3.7. Tarih ve Adalet İlişkisi	159
3.8. Eşitsizlik Temellendirmesi	172
3.9. Adaletsizlik Temellendirmesi	184
3.10. Haksızlık Temellendirmesi	188
3.11. Nietzsche Felsefesinin Temel Kavramları ve Adalet Duygusu	194
3.11.1. Bengi Dönüş Kavramı ve Adalet Duygusu.....	194
3.11.2. Üstinsan (Übermensch) ve Güç İstemi (İstenci) Kavramları ve Adalet Duygusu.....	197
3.11.3. Décadence (Çöküş, Bozulma, Soysuzlaşma) Kavramının Adalet Duygusuyla İlgisi	204
3.11.4. Hınç ve Sevgi Duygusunda Ahlak ve Adalet Vurgusu	206
3.11.5. Nihilizm (Hiççilik) ve Amor Fati (Kader) Kavramlarının Adalet Duygusuyla İlgisi	210
3.12. Kültür ve Eğitim Anlayışında Adalet Olgusu	212
3.13. Nietzsche ve Varoluşçuluk.....	217
SONUÇ	225
KAYNAKÇA.....	233